

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Cp. XII. Sacri ministri, sancti denominationem sortiuntur, ac Ecclesiæ oculi nuncupantur, sub qua metaphora variæ adducuntur virtutes vocationem nostram concernentes

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

rat? An idoneum putabo, qui mihi det consi-
lium, qui non dat sibi? Lib. 2. offic. cap. 1. Et
Divus Bernardus ad Gill. L. Abb. cap. 20. Ap. log.
demonstat, quod si suspectus de aliquo vitio,
illud ipsum reprehendat, admonitionis aut
reprehensionis non debeat expectare fru-
ctum aut emolumentum. Nemo fidenter re-
prehendat, in quo se esse irreprehensibilem non
confidit; siquidem humanitatis est (nunquid
hæc urgens ratio?) omnium, in quo sibi
quisque indulget, aliis non vehementer
irasci.

Caput Duodecesimum.

Sacri Ministri, Sancti denominationem
fortiuntur, ac Ecclesie oculi nuncupantur,
sub qua metaphora varia adducun-
tur virtutes vocationem
nostram concernentes.

UT ad vivum exprimaturs spiritus, ac per-
fectio debita Clero, solent illum assimi-
lare Sancti Oculo, quæ & purior, & deli-
cator pars est corporis humani, fundantes
se fortassis super illa Salvatoris nostri verba:
Luca. II v. 34. Si oculus tuus fuerit simplex,
totum corpus tuum lucidum erit; si autem ne-

E 4 quam

Veni
Veras
de castis
M
P

quam fuerit, etiam corpus tuum tenebr
 erit: Si Clerus sit absque disciplina, si lie
 tiose, ac extra debitum ac honestum
 liberius, consequentia infallibilis est, si
 lem quoque futurum populum: plena
 id intonat os aureum *Chrysof. 38. in Matth.*
videris populum indisciplinatum, & in
giosum, sine dubio cognosce, quia in sacro
ribus culpa est. Si vero è contrario in
 ro sit vera virtus, experta probitas,
 merito sperandum est, eandem apparitum
 in populo, ideoque supra citatus S. Chry
 stomus omnem sibi adpromittit religio
 tem in populo, dummodo ea visa fuerit
 præcesseritque in Clero: *Si sacerdotum*
tegrum fuerit, tota Ecclesia floret. Idem
 S. Hilarius in *Psl. 138.* honorat Ecclesiam
 titulo oculi corporis mystici Ecclesie:
sacerdotes Ecclesia oculi sunt: Consentunt
 nostra gloria ac decore in eodem titulo,
 S. Hilario, S. Isidorus Pelusiota, *Lib. 2. Ep.*
 & D. Dionysius Carthusianus: *opus. de vita*
cerd. art. 13. n. 7. At verò S. Carolus *Conc.*
Cler. haud contentus præclaro adeo, tam
 illustri elogio, ut adæquatum formaret sac
 dotii conceptum, in quadã ad Clerum sua
 habita concione, plus ultra progressus est
 laudem nostram, dum sacros ministros in

solum appellat oculos Ecclesiæ, sed etiam pupillam oculi ipsiusmet Dei: *Hi sunt pupilla ipsa Dei oculorum.* Contenti tamen erimus cum titulo isto, quo nos cohonestat S. Hilarius, *Ath. Eccl. Mediol. pag. 1167.* ex quo ut fructum aliquem eliciamus, considerationes, ac reflexiones aliquas super illum instituiamus.

Sacerdotes Ecclesiæ oculi sunt. Si oculorum instar collocati simus in loco sublimiori Christianismi, ut eidem luminis ac ducis instar seruiamus, summè profecto, subtiliterque advertere debemus, quod sicut oculus materialis, levissima punctura læditur, minimo pulvere, atomo fermè obfuscatur, ac obtenebratur; eodem modo levis etiam culpa, defectus exiguus, sapius sufficiens est, ut nostram apud homines sæculares minuatur, si non plane perdat ac eleuet existimationem. Mirabilem propositionem, sed verissimam, scribens de Ecclesiasticis, posteritati consignavit, Author operis imperfecti: *Hom. 10. Si vel levia peccaverit, nihil illi proderit sacerdotalis dignitas ejus.* Alba camisia, qua induimur, candore suo indicat, ministros sacros, ut dignè accedant ad altare, debere esse candidos moribus, integros vitæ: *Et vestis usque ad pedes descendens, quæ significat candorem vitæ innocentis,* prout docet

E 5 Hu-

Veni

Veras
de iustis

M
11

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hugo Cardinalis; in cap. 2. Apoc. cumque
 dore illo & caput ipsum operiatur, & ad
 des usque protendatur, toti totaliter ab
 debemus dealbari, ac candescere, de pla
 pedis, usque ad verticem, quod idem est
 si diceret; ne minimam malæ suspicio
 tomum, debere turbare, aut obfuscare
 ritatem, boni nominis alicujus Ecclesi
 ci: *Ne in ullo fama nostra vulnere serpa*
ta ab occasione suspicio; unde non tantum
fides facti, sed possibilitas est releganda men
ci. (Concluditque S. Athanasius magis
 ille Theologus, *Exhor. ad Mon.* in cuius
 sto hæc interpretando scribo) *Vita est*
clara, de qua nihil licet falsitati. Sanctus
 Hieronymus *Lib. 1. advers. Petil.* loquens
 præsentia hac materia, innuit, vitam Sac
 dotis debere esse tam puram, tam immac
 latam, tam illibatam, ut ipsamet oculis
 reproborum malignitas nihil cernere possit
 quod culparet, multo minus, calumniari
 tur: *Ut etiam maledictis adversariorum ca*
reat, ut quibus doctrina displicet, placeat
actio. Atque hoc idem est quod Apostolus
 commendat Tito, dum illi hunc in modum
 scribit: *In omnibus prabe teipsum exemplum*
bonorum operum, in doctrina, in integritate,
gravitate, verbum sanum, irreprehensibile;

qui ex aduerso est, vereatur, nihil habens ma-
lum dicere de nobis, ad Tit. 3. v. 7.

Ecclesie oculi: Quantumvis oculi nostri
obtusos suos supra sterquilinia, aliasque
fœtidas dimittant cloacas, ne minimas ta-
men inde contrahunt sordes, nullum eis
exinde adhæret inquinamentum. Tales
omnino debent esse veri sacerdotes, iisque
proinde merito tribuitur titulus lucis: *Vos
estis lux mundi*, lux etenim, uti & oculus,
hac gaudet immunitate, illo pollet privile-
gio, ut non maculetur, nec quidquam de
suo perdat candore, licet radiis suis latrinas
penetret, locaque immundissima illuminet,
ac perlustret; volo dicere, quod licet in
excipiendis confessionibus audiamus, quæ-
cunque tandem inhonestæ, ex huiusmodi
scientia nullatenus, nec per delectationem,
multo minus consensum, maculare debeat
conscientiæ nostræ puritatem. In ca-
su simili imitari debemus qualitatem aquæ,
materiam Sacrosancti lavacri Baptismatis,
quæ licet & originalis, & actualis peccati
abluat sordes, semper tamen in sua manet
puritate, semper limpida est, semper munda;
tritissima regula est: *Non nocet sensus, ubi
non adest consensus.* Si in antiqua lege infi-
ciebatur quis leprâ, morbi hujus iudicium

Veni

Veni
de
cl
asticM
V
M

ac censura ad sacerdotes deferebatur, ad
ad alios; ad hos namque pertinebat inter
lam discernere, ac pro eadem infectis offerre
sacrificium: Credo, Deum nostrum, ad
posterios per hoc docere, ac instruere volu-
se, quod absque infectione nostra, ad
vante speciali ipsius gratia, lepram mysticam
curare debeamus, atque illa infectos, ad
accedentes, ita ab illa mundare, ut nos
inquinemur.

Ecclesia oculi. Oculus, ex materia
biliori est compositus, adspicit reliquas
mnes corporis partes, coloris est celestis
ac scintillantis, situs etiam in ex-
nentiore vultus parte, ex quibus omnis
dignitas nostrae vocationis, super reliquas
omnes, clarè deducitur: *Tales esse conueniunt*
(inquit excellentissimè S. Augustinus, de
Christ.) *Dei cultores, graves, prudentes,*
pios, irreprehensibiles, immaculatos; ut qui
quis viderit eos, stupeat, & admiretur, & dicat,
hi homines sunt Dei. Ex quibus deducitur
ac elicio, quod qui sunt destinati ad sacrum
ministerium, licet vivent cum hominibus
terra, cum ipsis tamen nihil debere habeant
commune, sed Angelorum instar debent
vivere in carne, quod evidentè affirmat
Chrysoströmus: *Lib. 3. de Sacer. Sic sacerdos*

omnes iudices esse volunt, ut nequaquam carne composito, ut humanam naturam non sortito, verum Angelo, ut humana infirmitatis minime participi, Quod idem est, ac si diceret, opus esse, ut sacerdotes, spiritu, oratione, conversatione, loquela, habitu, modestia, & in reliquis cunctis suis actionibus, se totaliter diversos, alios ac differentes ostendant à sæcularibus, & quamvis ex eadem concreti, ac formati sint materiæ massa nihilominus exhibere se debent totos spirituales, & quasi Angelos in mortali carne.

Ecclesie oculi. Totum corpus lumine suo illustrat oculus, illaque mediante luce, majorem acquirunt agilitatem membra reliqua in operando: *Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit.* Luca II. v. 34. Ingeniosa est observatio Philippi Abbatis: *de Conin. Cler. c. 18.* Nonnulli dici existimant Clericum, quasi clarum, à claritate, eo quod sicut rutilat clarus præfulgida radio dignitatis, sic etiam clarere debet, re, & nomine sanctitatis. Vult dicere, claritatem debere esse inseparabilem, immo quodammodo connaturalem Sacerdotibus, ut illam diffundant in populum: atque hinc est, quod de veris Ecclesiasticis dicat Apostolus; *Ad Philip. 2. Lucetis ut luminaria in mundo;* Ubi e contra-

Vetus
de castis
M
18

rio de malis: *Per vos blasphematur nomen meum.*

Ecclesia oculi. Hominum artifex, illum oculos in sublimi collocavit, ut oculum intuerentur, non instar aliorum malium ad terram reclinatos, illoque significare voluit, quod, *conversatio eius sit in caelis.* In celebri illa concione, quam ultima cœna ad suos habuit Apostolos Christus, postquam jam essent consecrati, ista alia dixit: *De mundo non estis, sed ego elegi de mundo.* Ioan. 15. v. 19. Attendite, ac bene percipite, Apostoli mei, volebat dicere, quod eo ipso, quo estis modo consecrati sacerdotes, nihil amplius habeatis agere cum mundo; sed omnes vestrae cogitationes, intentiones, omniaque desideria, ad cœlum referri, ac supra se tendere debent; hocque unusquisque scire, ac bene perpendere debet, quod mundi impedimentis fuisse expeditum in instanti suæ ordinationis: *Existi ex Aegypto vir, quid tibi, & operi lateritio reliquum superest?* dicebat suis monachis S. Nilus, *Pag. c. 35. opusc.* dignissimus Sancti Joannis Chrysostomi discipulus, nobisque optimè potest applicari; etenim si ex singulari cœli favore ac gratia, semel pedem nostrum posuerimus extra sæculum, quid hoc aliud est, quam velle

dixisse
la, qu
ra illa
est, ex
arum
ac pe
postq
immi
culari
negoti
Ecc
culi st
tura.
necess
ter de
lura r
ptimi
dem r
totali
non d
na, se
patibi
stame
Eccle
tianus
mnus.
clesia,
tari,
dixi

dixisse Ægypto? Si semel ruperimus vincula, quibus ligati eramus in stricta ac misera illa captivitate, quis error, quæ dementia est, ex bono loco redire velle ad antiquas arumnas, ex loco libertatis repetere jugum, ac pedorem carceris? quod certe fit, dum postquam sacris sumus initiati, nos iterum immiscemus, ac immergimus negotiis secularibus: *Nemo militans Deo, implicat se negotiis secularibus. 2. ad Timor. 2. v. 4.*

Ecclesia oculi. Si in ullare, certe in oculi structura admirabilem sese exhibuit natura, utpote quam tali effinxit symmetria, ut necessario quo se vertit unus, sese etiam alter debeat convertere, ita ut dum unus cælum respicit, sursumque sese erigit, alter deprimi nequeat, terramque conspicere. Eodem modo Ecclesiastici, tanquam toti, ac totaliter Deo consecrati, illiusque cultui, non debent vertere unum oculum ad terram, sed ambos extollere ad cælum, incompatibilis namque est in eodem loco Arca testamenti, cum idolo Dagon. Si forent Ecclesiastici omnes tales, qualis fuit Nepotianus, dignissimus sancti Hieronymi alumnus, 3. ad Heliod. quis splendor luceret in Ecclesia, quanta mundities, quantus ordo in altari, quanta modestia in sacris ministeriis?

Ju-

Veni

Veni
de castroM. V.
1611

Juvenis ille (prout de ipso scribit S. Hieronymus) equestribus deditus exercitiis, longam resistantiam factam Episcopo Avunculo suo, tandem sese resolvit ad vitam clericalem. Adscriptus militiae Ecclesiasticae, omnes suas mutavit cogitationes, omnibusque aliis depositis cum sepultis quasi praeeritis affectibus ac delirariis, tanquam mundo mortuus, totum se tradidit Deo. *Qui gemitus, qui ejulatio, qua interdictio cibi, qua fuga oculorum omnium?* Porro exercitia quibus se, jam factus Ecclesiasticus, occupavit, haec sunt: *si sollicitus, si niteret altare, si parietes absque fuligine, si pavimenta tersa, si vela semper ostia, non minus, non majus negligebat officium: ubicumque eum queres, in Ecclesia invenires; lectione assidua, & meditatione diuturna, pectus suam fecerat Bibliothecam Christi.* Qui haec vidisset in Nepotiano postquam factus est Ecclesiasticus, licet lyncus fuisset, ac odor super canum vim, an convertere potuisset ipsum mundo addictum fuisse, aut amasse equestria, venationes, & quidquid est hujusmodi? Haec exempla sunt, quibus nos conformare debemus, cum proportione personarum, eadem imitari, successores Ecclesiastici.

Ecclesia oculi: Pro coronide tandem huius capitis, dignissimum observatione est, quod si in aliis corporis humani membris levis aliquis oriatur defectus, non statim deformat hominem; ast in oculo, vel punctum unicum, unica arenæ particula, minima macula sufficit, ut illum deformat, turbet, plane destruat. Eadem ratio est in mystico oculo corporis Ecclesiæ, in quo membrorum aliorum defectus ac errores, licet interdum graves ac perniciosi, respectu, Ecclesiasticorum, licet levium, ac venialium, tolerabiliores tamen sunt, nec tantam inducunt deventustatem. Theodoretus super illum Psalmi 44. versum: *Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis,* scribit: *Sacerdotum ordo, veluti facies quædam est Ecclesiæ, tanquam majori Spiritus dignitate exornatus.* Quod si ergo per defectum aliquem naturalem deformatur facies, quanto magis, citiusque oculus, membrum & nobilissimum, & delicatissimum? *Si nequam fuerit oculus, totum corpus tenebrosus erit: Luca II. v. 34.* Hancque excellentiam dum considerat S. Leo summus Pontifex, seriò admonet omnes Ecclesiasticos, atque hac tam salubri instruit lætione *Ep. 74. cap. 3. Sacerdotum tam excellens electio est, ut hac, qua in aliis mem-*

Vansi

Verus
de
clasticisM
p

*membris non vocantur ad culpam, in illis
men habeantur illicita.*

Caput Decimum Tertium,

*De Spiritu, ac perfectione, neces-
saria Clerico.*

SANCTA Mater Ecclesia, à Spiritu sancto
directa, in offertorio Missæ de sacratissimo
Eucharistiæ Sacramento, vitæ puritatem
innocentiam commendat Sacerdotibus,
bis ex capite 21. v. 6. Levitici desumptis:
*cerdotes Domini incensum & panes offerent
Deo, & ideo sancti erunt Deo suo, & non
luent nomen ejus.* Erant veteris legis sac-
dotes destinati, ad decorianda pecora,
ac boves &c. vel ad offerendum incensum:
& nihilominus prætendit ab illis DEUS
traordinariam vitæ sanctimoniam; non
ergo multo amplior requiretur in iis, qui
dinati sunt, ac constituti, non ad tractan-
das viles taurorum, aut vitulorum carnes
sed ad palpandum, ac offerendum ipsum
unigenitum, Altissimi Filium? Ego pro-
(confitetur de seipso Nazianzenus
non ausus sum me intromittere acingere
sacris illis ministeriis, manibusque meis con-
tingere, ac attrectare incruentum illud